

Etisk bedömning vid användning av välfärdsteknik för hyresgäster och gäster med nedsatt beslutsförmåga

Hyresgäster och gäster med kognitiv nedsättning kan ha svårt att själva ta ställning i olika frågor och kan behöva stöd i sitt beslutsfattande. Det kan innebära att de i vardagen behöver stöd, exempelvis genom hjälpmedel eller vägledning från andra.

En etisk bedömning vid användning av välfärdsteknik hjälper till att säkerställa att beslut utgår från den enskildes behov, vilja och bästa – och inte från verksamhetens eller personalens behov.

Nedanstående frågor kan användas som stöd i bedömningen av om välfärdsteknik bör användas. Svaren kan även ligga till grund för den utredning som görs, till exempel vid införande av positioneringslarm.

Bakgrund och mål med tekniken

- Vilken åtgärd/teknik är det vi överväger att använda?
- Varför behövs den? Vilka behov och möjligheter har hyresgästen/gästen?
- Vad händer om ingen åtgärd vidtas? Bedöm konsekvenser för:
 - Praktiska och sociala aspekter
 - Fysiskt och psykiskt välbefinnande
 - Funktionsförmåga och livshotande risker
- Påverkas andra (anhöriga, personal, andra boende)? Är det relevant att ta hänsyn till?
- Vilka andra alternativ finns, inklusive insatser utan teknik?
- Har liknande åtgärder testats tidigare? Vad fungerade eller inte fungerade?
- Vilken effekt förväntas för alla berörda parter?

Trygghet och risker

- Vilka risker finns att använda tekniken?
- Vilka risker finns om tekniken inte används?
- Är både hyresgästen/gästen och personalen bekväma med att använda den?
- Hur hanteras riskerna och av vem?

Samtycke och självbestämmande

- Förstår hyresgästen/gästen syftet och kan lämna samtycke till användning?
- Stämmer beslutet med hyresgästens/gästens önskemål och värderingar? Om det är osäkert, bör man undersöka vidare vad som kan vara i hyresgästens/gästens bästa intresse med hjälp av frågeställningarna nedan:
 - Vad har hyresgästen/gästen tidigare tyckt om liknande åtgärder eller tekniker?
 - Vilka konsekvenser kan det få för hyresgästen/gästen och andra om åtgärden inte används?
 - Vilka positiva och negativa effekter kan åtgärden ha?
 - Kan tekniken innebära några inskränkningar för hyresgästen/gästen?
 - Hur påverkas personalens arbete och relationen till hyresgästen/gästen?
 - Hur stämmer tekniken överens med hyresgästens/gästens livshistoria och självuppfattning?
 - Stärker eller begränsar tekniken hyresgästens/gästens möjlighet att bestämma över sitt eget liv?
 - Påverkar åtgärden hyresgästens/gästens möjlighet att röra sig självständigt?
 - Kan tekniken uppfattas som nedvärderande av hyresgästen/gästen eller omgivningen?

Integritet

- Inkräktar tekniken på personens fysiska eller personliga integritet?
- Kräver den att känslig information hanteras?

Uppföljning

Uppföljning ska ske kontinuerligt i vardagliga situationer där förändringar av behov hos hyresgäst/gäst blir tydliga. Uppföljning av välfärdsteknik sker inom en månad och därefter minst var tredje månad utifrån samma frågor som ovan.